

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG

WEEKBLAD VERSCHIJNENDE ELKEN ZATERDAG

BUREAU & REDACTIE: DRUKKERIJ COLLEÉ

REGULIERNWAL (Stoenderpoort)

— TONGEREN —

Postчек № 84855. — Telefoon 12.

AANKONDIGINGEN.

Brief per regel fr. 1,00
Tusschen Alerfai en Provincie-
aizawa, volgens overeenkomst.

KLEINE AANKONDIGINGEN :

Van 1 tot 4 regels fr. 5,00
Elke regel meer fr. 0,75

Gen wensch voor 't Nieuwe Jaar!

Een heilig einde, een goed begin dat geve U God, jaar uit jaar in, 'k wil zeggen, — in een woord gezegd, — Zoo nu zoo altijd : Zaligheid !

GUIDO GEZELLE.

ZOO ZIJ IEDER DAG

EN ZOO HET HEELE JAAR !

De zonne alreede is opgestaan, den Heere laat ons bidden gaan, opdat wij, tot den avondzang, volherden vrij van zonde, en vrunk.

Hij breidele onze tongen wel, Zoo'n zal ons tweedracht twisten fel; Hij wende ons af van elk aanschouw, dat 't licht der oogen schaden zou.

Ons harte zij van binnen reën, 't en zitte onwerkzaam nooit geen een; getemd zij 't vleesch : ontbaar is 't, dat nimmer ate of drank en mist.

Wanneer het licht onnedergaat, en weer de nacht vol sterren staat, zoo zul'en 's Heeren lof wij toën, van zonden vrij, weergalmen doen.

Zij God den Vader lof en eer, zij God den Zoon lof, immermeer; zij God den Heiligen Geest gezegd lof, eere en dank, in de eeuwigheid !

GUIDO GEZELLE.

Belukzalig Nieuwjaar.

Wat hierboven in mooie verzen door den grooten dichter, Guido Gezelle, werd neerschreven, moeten we in onze gewone omgangstaal herhalen, want onze geestesheer, onze trouwe lezers hebben recht op de bijzondere heilwenschen van dit weekblad. Zij zijn onze medehelpers, en zonder hun medewerking, ware het bestaan van dit blad niet mogelijk. Zij hebben dus ook deel in de verdiensten van dit blad, dat zich beijvert om gezonde, kalme, ernstige gedachten te verspreiden, om tot nadenken aan te sporen. En in onzen tijd, waar we voor zooveel ernstige, moeilijke vraagstukken staan, is dit meer dan ooit noodzakelijk.

Dat wij aan onze lezers een zalig Nieuwjaar wenschen, daaraan twijfelt wel niemand. Dat het woord zalig een alles omvattend woord is dient misschien even vermeld. Het is immers het grondwoord, de spil van het Bergsermoon der acht zaligheden. Dikwijls voegt men in de volkstaal het woord gelukkig eraan toe en men zegt gelukzalig, om meer klem bij te zetten. Nochtans het woord zalig alleen beteekent reeds « gelukkig » en men heeft dan ook bedenkingen ingebracht tegen de koppeling van de termen gelukkig en zalig. Maar een algemeen taalgebruik mag niet lichtvaardig afgewezen worden. Zoo ook weer hier.

Het woord zalig is verwant met het Grieksch holos en het oud-Latijnsch woord saluus dat beteekent ongedeerd en waaruit solidus (vast) en salvus (behouden) ontstaan zijn. Etymologisch gesproken heeft het woord geukzalig dus de betekenis van volledig, vast gelukkig. Van Dale verklaart dat ook een gelukzalig lot als zijnde een lot dat in de hoogste mate gelukkig maakt. Zulk een lot wenschen wij aan onze geachte lezers en lezersessen.

Maar zoo men vraagt wat we in het bijzonder wenschen, bevinden we ons voor dezelfde moeilijkheid als de welmeenende bestuurders, die de huidige crisis trachten op te lossen : Waarmede moeten we beginnen? Eerst en vooral nochtans dient er gezorgd voor hetgeen eeuwig duren zal, en daarom stelden we bovendien de schoone wenschen van Guido Gezelle met de levensregelen die hij er bij geeft voor het werk van elken dag, van heel het jaar. Maar met het eeuwige wenschen we ook het tijdelijke : zegen er voorspoed aan allen, zonder nadeel voor anderen, namelijk een stillen vreedzaam voorspoed. Wij handelen bijzonder in ons voorgaand nummer over het belang van den vrede in huisgezin en samenleving.

Reeds in een gedicht van de 14e eeuw, den Melibeuus wijst men herhaaldelijk op de noodzakelijkheid van de vreedzaamheid tot het geluk. Zoo leest men er deze gulden spreuk :

« Verdrachlichkeit... maect salich elken man in wien dat si wonen can ? (Melibeuus, 2842).

Dat geldt voor de particulieren. En voor de bewoners van een gemeente heet het in een andere spreuk :

« Wel salich es die stat, die haar twistelike dinghen in reeten setten met dadinghen » (Melibeuus 3045).

Maar in de 14e eeuw luisterde men verstrooid naar die raadgevingen, en nu eveneens. Want tot schade en schande van de Christenheid, ontbrandde weer een oorlog en hangen daarenboven grotere bedreigingen ons bedreven het hoofd, in het verloop

jaar zijn echter erge onweerswolken afgedreven, zonder dat het tot losbarsting van oorlogsgeweld kwam, zoals het verdwijnen van Dollfus in Oostenrijk, van den koning van Yougo-Slavië, het ontruimen van de Saar door Frankrijk, de voorloopige oplossing der kwesties van Dantzig van Memel, de staking van den oorlog tusschen Bolivia en Paraguay, enz.

't Is te hopen dat het jaar 1936 geen oorlogsgeweld in de Middellandsche Zee zie uitbarsten. Er zijn daarzonder reeds moeilijkheden genoeg op economisch gebied. Mocht ook hier verbetering intreden !

Wij wenschen dat onze werklieden werk vinden, overal. Dat is de eerste conditie voor verbetering, want als de werkmans een behoorlijk loon verdient gaat de handel, vinden de voortbrengselen van akker- en tuinbouw aftrek, is er nering en leven. Maar dan wenschen we natuurlijk ook de bedrijvigheid van fabrieken, mijnen, pacht-hoeven. Dit is immers noodzakelijk om aan de werklieden arbeid te bezorgen.

Doch dan wenschen we tevens de bedrijvigheid van den handel. Immers hoe wij men dat de produkten van landbouw en nijverheid verkocht geraken, indien de handel niet bloeit ? Zelfs de buitenlandsche handel is daartoe onmisbaar : Een groot gedeelte onzer produkten moet over de grenzen gaan om te betalen voor ingevoerde levensmiddelen, en grondstoffen voor de nijverheid.

En de banken ? Wel aan deze ook dient men gezonde bedrijvigheid, — geen lichtzinnige speculatie, — te wenschen : Immers zoo men de bedrijvigheid van den groot-handel wenscht, kan men niet voorwaarts zonder de tusschenkomst van het krediet, van de banken.

Met de verwezenlijking van meer bedrijvigheid in de hooger opgesomde domeinen zou een algemeene verbetering ontstaan, die iedereen ten goede zou komen. Breekt men een enkelen schakel in het geheel, dan gaat het niet meer en zouden onze heilwenschen zich tot ijdeln woordenklank beperken.

Men ziet wij zijn wederom ernstige gedachten aan 't ontwikkelen. Maar ons idealisme zal daarom niet uitbliven, geen schade lijken. Wij herhalen onze wenschen in het bijzonder voor de goede vrienden van den Postrijder. Wij wenschen hun geluk en voorspoed naar ziel en lichaam.

Mogen zij geluk hebben in hun huisgezin, door het goed gedrag, de goede studien, de goede werkzaamheid hunner kinderen.

Mogen zij welslagen hebben in hun ondernemingen, hun arbeid, hun have en goed.

Moge de goede gezondheid van al de huisgenooten toelaten, vreugdevol de dagelijkse taak te verrichten.

Dat alles wenschen we aan onze trouwe lezers. Mogen ze ook ons blad gedenken en het bij hun vrienden en kennissen aanbevelen.

DE POSTRIJDER.

De onderwijsvrijheid in Nederland.

HET KABINET COLIJN TREKT EEN DREIGEND VOORSTEL IN.

De krachtdadige houding van de rechtse partijen in Nederland, en niet het minst van de Roomsche Katholieke fractie, heeft een gevar door adrijven dat de onderwijsvrijheid, welke tot nu toe bij onze Noordnederburen gehuldigd werd, ten eerste bedreigde.

Voor de Kamer was een Onderwijs-bezuiningsontwerp ingediend, hetwelk een paragraaf 12 inhield, dat onder den onschuldigen titel van « concentratie van bijzondere scholen » een motief van groote onrust inhield.

Moest het ontwerp doorgaan zijn, dan kon daar een politiek uit volgen die den ouden schoolstrijd heftig zou hebben doen opvlammen.

Stellig was het dat de rechterzijde nog liever het Kabinet-Colijn had laten vallen, erdanks zijn meerderheid van rechtse ministers, 't is te zeggen dat zij tegen het ontwerp zou gestemd en het ministerie in minderheid gebracht hebben, liever dan in te stemmen met een maatregel die de positie van gelijkheid tusschen vrij en openbaar onderwijs totaal zou afgebroken hebben.

Minister Colijn is achteruitgetrokken en met hem al zijn collegas, de liberale leden van het Kabinet onbegrepen.

In de zitting van Vrijdag 20 dezer deelde de regering mede dat de bewuste paragraaf 12 door de regering werd ingetrokken en zou verzonden worden naar eene Staatscommissie, welke tot taak zal hebben te onderzoeken of een wettelijke regeling mogelijk is om de concentratie van bijzondere scholen te bevorderen, commissie opkevat in den geest der vroegere pacificatie commissie-Bos en waarvan de leiding zal berusten bij de ministers van onderwijs en van financiën.

« Intusschen is de aanslag op onze onderwijsvrijheid afgewend, schrijft de Katholieke Maatschappij, dank zij het parlement, welks meerderheid eenvoudig zou hebben geweigerd het regeringsvoorstel te aanvaarden. Dat de geheele linkerzijde daarover teleurgesteld is, begrijpen wij. Maar als de hee en in de komende dagen eens rustig zullen overwegen, welke argumenten de rechterzijde voor haar houding heeft aangevoerd, zullen zij wellicht tot het inzicht komen, dat het de rechterzijde was, die bij deze gelegenheid op de bres stond voor de geestelijke vrijheid.

En nu mag men een commissie instellen op verlangen van de linkerse ministers, vast staat, dat ook die commissie er rekening mee zal moeten houden, dat de rechte zijde onder geen voorwaarde bereid is, de onderwijsvrijheid te laten schenden. Concentratie is goed maar concentratie, die de kinderen naar het openbaar onderwijs drijft ».

De Tweede Kamer heeft dan het wetsontwerp tot bezuiniging op het onderwijs aangenomen; tevens werd o.a. aanvaard het amendement-Saring betreffende het opleggen van ontslag aan de gehuwde onderwijzers-niet-kostwinners en het intrekken van wachtgeld van gehuwde onderwijzers-en.

Door het amendement Saring wordt een einde gemaakt aan de betrekking der gehuwde onderwijzers die geen kostwinster is.

Het is in strijd met het gezond verstand, aldus de heer Suring, dat wij gehuwde 60 jarige onderwijzers ontslaan en gehuwde vrouwen, wier mannen ook geld verdienen, bij het onderwijs zouden handhaven, tenaer omdat nu reeds (in Nederland) onderwijzeressen die trouwen, ontslagen worden en getrouwde vrouwen niet meer tot onderwijzers kunnen worden benoemd.

Bij de kwestie der gehuwde onderwijzeressen bracht een liberaal lid de kwestie van de salarissen der religieuze leerkrachten ter berde en deed het op een wijze, die geen enkel aanwezig katholiek kon prikkelen. Als men aan de loonen der gehuwden raakt, is het van zelf sprekend dat er geroep wordt van de salarissen van haar die in gemeenschap leven en geen gezinslast hebben.

Over die zaak mag men vrijelijk zijn gedacht zeggen; het enige dat door katholieken wordt gevraagd is dat aan kloosterlingen niet te kort wordt gedaan, omdat zij kloosterlingen zijn.

Men ziet dat onder menig opzicht de bespreking in de Tweede Kamer voor ons lesse inhoudt. Ofschoon de gelijkheid van onderwijs zelfs in de Nederlanden grondwet inge chreven is, zou men toch door stemming van een onnoozel wetje dat principieel in het gedrag brengen. Hoofdzak zijn weer de mannetjes die bereid staan om dit principieel te handhaven.

In opzicht van het huwelijk der onderwijzeressen blijken onze Noordnederburen nog niet te hebben dat de vrouw juist bijzonder bevoegd is voor onderwijs na haar huwelijk.

De werkloosheid van veel mannen is een goedkoop argument tegen het optreden van gehuwde leerkrachten in het onderwijs. Het ergst zijn de Vereenigde Staten door werkloosheid getroffen. Wij hoorden echter niet van maatregelen tegen de gehuwde onderwijzeressen. En nochtans te New-York zijn meer dan 90 ten honderd van de leerkrachten-vrouwen niet a leen voor het onderwijs der meisjes, maar ook voor dat der jongens.

In alle geval in België zou heel het Christen Onderwijsverband opkomen tegen maatregelen als de hooger vermeld, die voor deel hebben de gehuwde onderwijzeressen tot ontslag te dwingen.

De Oorlog in Ethiopië

De laatste gevechten.

Een Italiaan-ethiopië oorlogsgesprek van Maandag 23 December kondigde aan dat de Italianen een overwinning behaald hebben te Abbi-Addi, plaats die zoo omtrent halverwege tusschen Adoea en Makkalé gelegen is. De afstand van Makkalé tot Abbi-Addi bedraagt 50 kilom. Abbi-Addi vormt het middenpunt van de streek genaamd Tembien. Deze streek bevindt zich ten Noord-Oosten van de rivier Takazze. Volgens de berichten over de gevechten kwam het hier tot een waren veldslag, waarin men zelfs met gevechten van man tegen man te doen had. Ongetwijfeld zullen de verliezen aan beide zijden aanzienlijk geweest zijn. Deze verliezen worden niet aangegeven, en werden ze opgegeven, men zou niet veel vertrouwen aan de cijfers kunnen hechten. Ophelderingen.

Wij moeten echter des te meer betekenis geven aan de feiten. Zoo zien wij dat hier de Ethiopiërs weer aanvullend zijn opgetreden. Zij hebben dus het initiatief der krijgsvieringen en dat is bedenklijk voor de Italianen. Volgens een bericht uit de hoofdstad van Ethiopië zouden Ethiopiësch troepen de plaats Adi-Oecha, in Italiaansch grondge-

biele gelegen, ingenomen hebben. Dit bericht is een overdrijving. Adi-Oecha bevindt zich op 16 km. over de grens, op 60 kilom. ten Noorden van Adoea.

Hier zal wel een verwarring van naam gebeurd zijn met het bovenvermelde Abbi-Addi in Tembien. Maar zulke berichten zijn van aard om de krijgs-lust der Ethiopiërs aan te vuren. En de onverschuldigheid hamner troepen blijkt uit het Italiaansch bericht zelf, dat spreekt van gevechten van man tegen man en dat ook het herhaald aanvullend optreden der Ethiopiërs erkent. Meer nog men erkent te Rome het succes der Ethiopiërs bij een voorafgaanden aanval. Zoo luidt een Italiaansch bericht van 21 December :

« De uitwerking van de verrassing, waarop de Ethiopiërs bij een onverhoedse aanval rekenden en wat hun enkele dagen vroeger te Mai Tinket gelukt was, mislukte dezen keer (te Abbi-Addi) door de aanvullende troepen opgemerkt waren door de Italiaansche vliegtuigen ».

Laat dit dus een mislukking zijn voor de inruiming van de hoofdstad van Tembien, zeker is het dat de gevechten plaats hebben gehad op 35 kilom. ten Noord-Oosten van den grooten boog der rivier Takazze. Het doorwaden dier rivier dat de Italianen in een vroeger communicé beweerden verhandeld te hebben is dus aan de Ethiopiërs gelukt.

Besluit. — De opmarsch der Italianen is voor het oogenblik gestuit en met al hun moderne krijgsmiddeelen konden ze niet meer voorwaarts.

En de oorlog is reeds drie maanden aan gang. De lauwergest waarop de Italianen gerekend hebben is wel schraal geweest. En intusschen verspillen zij hun laatste geldmiddelen.

De geldelijke opofferingen der Italianen.

Wel trachten ze het volk op te ruilen met berichten over het inleveren van de trouwringen. Maar wat geven de 300.000 gouden trouwringen die volgens officiële berichten in de stad en provincie van Rome ingeleverd werden, de 150.000 door Napels aan het vaderland opgeofferd ? Nog niet genoeg om den oorlog een dag te bekostigen. Laten we even rekenen. Een gram goud heeft de waarde van dertig onzer televaarde frank. Indien die trouwringen gemiddeld 2 gram wegen komt het tot een zeldzame van zeven en twintig miljoen frank. De oorlog kost meer dan zoveel per dag. Immers Mussolini heeft juist een krediet van een milliard lire voor voortzetting van den strijd voorge teld of ongeveer twee milliard en half van onze huidige franken. Oorlog is slecht geldgebruik.

Had hij die om al te geven in Tripoli op de geschikte plaatsen arte ische putten te boren, zoals Frankrijk veel in Zuid-Afrika gedaan heeft, dan kon hij veel streken die in het oude Libyë en Cyrenen vruchtbaar waren wederom vruchtbaar te doen opleggen. Maar dan kon men de oorlogskosten niet betalen en zich niet doen toelaten. Men is den verkeerden weg ingeslagen, zoals de menscheheid dikwijls doet.

Aankomst van drie Japanners in Ethiopië.

Men meldt dat drie Japanners te Bahari aankwamen die een gezantschap te Abbi-Addi, hoofdstad van Ethiopië gaan oprichten. Dit feit, in zijn eigen een kleine gebeurtenis, toont dat de Japanners, zijne staatkundige, zoals men weet, de kracht van Ethiopië eren en hebben, anders zouden ze zich ervan onthouden, juist in dezen tijd op gevar af van Italië te misnoezen, een gezantschap te Abbi-Addi op te richten.

De openbare opinie in Nederland.

Men meldt eveneens uit de Fransche haven Djib eti dat ald ar auto-objel-ambalambies en een aanzienlijke hoeveelheid materiaal van het Hollandse Rode Kruis, op 21 dezer, zijn doorgereken, op weg naar Ethiopië.

De spanning tusschen Engeland en Italië.

Engeland heeft als verzekering een vraag bericht tot de landen rond de Middellandsche Zee gelezen om te vernemen welke de houding dier landen zou zijn, indien Italië een aanval waagde op de Engelsche vloot. Binnen de 48 uren hebben Joego-Slavië, Griekenland, Turkije en Roemenië hun steun beloofd aan Engeland, zonder zich nochtans tot actieve deelname aan den strijd te verbinden. Frankrijk heeft vroeger reeds zijn havens als operatiebasis toegezeid, terwijl Spanje nog geen antwoord gaf. Italië, zonder buitengewone voorvallen, bevindt zich dus alleen tegenover de overmachtige Engelsche vloot.

De sancties of bekrachtiging.

Het is echter te hopen dat deze ongelukkige oorlogsverwickeling aan Europa zal gespaard blijven.

Volgens het Engelsch blad, The Morning Post, « wordt voor het oogenblik geen uitbreiding van de sancties overwogen. De huidige sancties werken doelmatig en de ware dwangmaatregel schijnt te zijn het roodgebrek in Italië, dat zich de noodige deviezen niet kan verschaffen om nog aankopen in het buitenland te doen.

Men zou dan ook de meening zijn toegedaan dat de Volkenbond best voorloopig niets nieuws onderneemt. Indien de oorlog te lang zou duren, zouden echter andere

maatregelen moeten getroffen worden ».

Zonder uitbreiding van de sancties tot de petroleumlevering is een aanval van Italië op de Engel che vloet niet waarschijnlijk. Wij hebben er vroeger op gewezen dat zeldzame wel-erzakk van de oorlogsuitbarsting zal geweest zijn, en voortdurende ge-droed kan wel tot staking der krijgsoperaties verplichten. Dat Italië een aanval op de machtloze oorlogsvloot wagen zou, omdat men hem geen geld wil leenen, ware wat al te bar.

G.S.

Een Voordracht

VAN M. MARCHANT TE ANTWERPEN.

Voorreest : Wie is M. Marchant ? Wij hebben herhaaldelijk over hem gesproken in artikelen nopens de spelkwestie.

Maar daarop gaat het hem niet. M. Marchant, onbuitendster van Kunsten en Wetenschappen in Nederland ging tot het katholieke over. En we hebben aan de e-geburtenis een artikel gewijd in De Postrijder van 18 Mei, onder de hoofding « Een hef makende bekeering ». In het nummer van 1 Juni jl. hebben wij vermeld hoe M. Marchant, die reeds ontslag genomen had als minister, toch nog aangevallen werd in de dagbladen omdat hij een tijd lang zijn bekeering had verzwegen.

In zijn voordracht van 20 dezer in den Katholieke Kring te Antwerpen verklaarde M. Marchant de redenen van zijn overgang tot de Katholieke Kerk in een zeer zakelijke rede, die veel bijval oogstte.

Wij ontleenen aan het verslag van de rede van den Nederlandschen Staatsman enige interessante bijzonderheden.

M. Marchant's bekeering is gesproken uit een zelfstandig onderzoek van het moderne protestantisme, dat zich vooral kenmerkt door zijn uiterste verzet tegen de idee s kerk ».

« Uit Christus' komst op aarde en het mondelinge verkondigen van Zijn leere, leidt spreker logische wijze af dat Christus eveneens gekomen is om een organisme in het leven te roepen dat die leer zou te verrijven hebben van wilkeleerige interpretatie.

Spreker verwijt het moderne protestantisme tekort aan huysot. Want eer in een geloofszak een concreet besprijf ontbrekt wordt een woord, een formulé gevonden. Scherp heelt spreker de verscheidene splitsvondheden die het moderne protestantisme er te dien einde op naboudt, en wijst er op tot welke onbegrijpe ijkloden ze leiden.

Op politiek terrein trof het M. Marchant sitas lang dat hij tot dezelfde conclusies kwam als de Katholieken. Hij oort vond dat het democratisch beginsel voortvloet uit de katholieke leer. Spreker o de ligit hoe sterk hij is aangegrepen geworden door de gelijkstelling van klassen en standen voor de communiebank.

Het topische feit is dat den voerslag gaf tot de bekeering was de benoeming in 1911 tot Wethouder voor Onderwijs te Den Haag. Aldus kwam spreker in aanraking met de scholen, met het priesterschap, met priesters. Hem trof toen zeer de oprechtheid en de kennis der priesters. Hij begon Katholieke werken te lezen. Vervolst de catholicismus en zeer werd hij door de zee-toffen dat dit boekje « klopste met het Evangelie en dat het hem antwoord geeft op vragen die hem het leven lang lang het hoofd gewond hadden.

Dit besprijf M. Marchant in het bespreken van de angstvalligheid waarmee de protestanten er over waken dat geen woorden van anderen lezenden zouden worden. Hij wijst op het sterke vooroordeel en de diepe vrees die ze jegens katholieke schriften koesteren.

Ook de beruchte kwestie van het vrije onderzoek behandelde spreker met een buitengewone scherpzinnigheid van geest en toont aan dat ten slotte het vrije onderzoek meer bij de katholieken bestaat dan bij de protestanten.

Hij pleit dan de noodzakelijkheid van een onafhellebare stem om de betwistingen der theologen te beslechten. Die stem is er noodig, zegt hij, anders loopt de boel verkeerd, en dat is bij de protestanten gebeurd.

M. Marchant spot netjes met de voorgezede intellectuele superioriteit die de protestanten op de bekrompen katholieken meenen te hebben en besluit met te wijzen op de grove vergissing die er schuilt in het beweren dat de hervorming niet een acut historisch feit is geweest, maar een gestadige evolutie is, die thans nog doortraat.

Men wil aanpassen, besluit M. Marchant, het Golgotha-kruis vervangen door een ander kruis, een Christus door een nieuwen Messias. Het is onze taak te rusteren naar de woorden die de Gekruisigde bij het aanschouwen van dit alles zou gesproken hebben : « Moest ik daarvoor gekruisigd worden ? »

Een stormachtig applaus kwam na afloop vertellen hoezeer de aanwezigen genoten hadden van dat meesterlijk betoog, waarvan onze korte samenvatting slechts een zeer klein en onduidelijk idee geeft.